

Philippe Legrain

ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ
ΠΩΣ Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ
ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΩΦΕΛΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ
ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Εισήγηση που παρουσιάσθηκε στο συνέδριο : «Διεθνείς Μεταναστεύσεις- Προβλήματα, Δυνατότητες, και Φιλελεύθερες Προοπτικές» που οργανώθηκε από το Φιλελεύθερο Ινστιτούτο του Ιδρύματος Naumann Friedrich, στο Πότσταμ της Γερμανίας, στις 28 Μαΐου 2009

Εκδίδεται από το Ευρωπαϊκό Φιλελεύθερο Φόρουμ asbl με την υποστήριξη του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών (ΚΕΦΙΜ). Χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν ευθύνεται για το περιεχόμενο της έκδοσης. Απόψεις που εκφράζονται σε αυτήν την έκδοση ανήκουν αποκλειστικά και μόνο στους συγγραφείς. Δεν αντικατοπτρίζουν αναγκαστικά τις απόψεις του Ευρωπαϊκού Φιλελεύθερου Φόρουμ asbl.

Published by the European Liberal Forum asbl with the support of Liberty Forum of Greece. Funded by the European Parliament. The European Parliament is not responsible for the content of the publication. The views expressed in this publication are those of the authors alone. They do not necessarily reflect the views of the European Liberal Forum asbl.

Ευχαριστούμε το Ίδρυμα Friedrich Naumann, που μας επέτρεψε τη μετάφραση από το αρχικό κείμενο.

We wish to thank the Friedrich Naumann Foundation for Freedom, for the permission to translate the original publication.

Θεματα μεταναστευσης

Υπάρχει μια αντίφαση στην καρδιά του παγκοσμιοποιούμενου κόσμου μας. Καμιά κυβέρνηση, εκτός ίσως της Βόρειας Κορέας, δεν θα ονειρευόταν να προσπαθήσει να απαγορεύσει την κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών, πέραν των συνόρων, αλλά θεωρείται απόλυτα φυσιολογικό να απαγορεύεται η διασυνοριακή μετακίνηση των περισσότερων ανθρώπων που παράγουν αγαθά και υπηρεσίες. Ακόμη και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την οποία η ελεύθερη μετακίνηση των εργαζομένων, είναι δήθεν μια θεμελιώδης αρχή, οι περιορισμοί εξακολουθούν να υφίστανται. Η Γερμανία, ιδίως, εξακολουθεί να αρνείται να επιτρέψει σε ανθρώπους από την Πολωνία και τις άλλες υπό ένταξη στην ΕΕ χώρες, να εργαστούν εκεί νομίμως, ενώ η πόρτα της Ευρώπης παραμένει ερμητικά κλειστή σε όλους, εκτός από τους πλέον μορφωμένους ανθρώπους από αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι εν λόγω έλεγχοι της μετανάστευσης είναι ηθικά λανθασμένοι, οικονομικά ανόητοι, και πολιτικά επιβλαβείς. Ηθικά λανθασμένοι, διότι η ελεύθερη μετακίνηση είναι ένα από τα πιο βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Είναι αποτρόπαιο ότι οι πλούσιοι και οι μορφωμένοι, επιτρέπεται να μετακινούνται ελεύθερα σε όλον τον κόσμο, ενώ οι φτωχοί δεν μπορούν. Από οικονομική άποψη ηλίθιο, επειδή τα θέματα μετανάστευσης - στην πραγματικότητα μια μορφή εμπορίου - είναι εν γένει επωφελής, όχι μόνο στο εσωτερικό των χωρών, αλλά και μεταξύ τους. Πολιτικά επιβλαβείς, διότι οι μεταναστευτικοί έλεγχοι είναι αναποτελεσματικοί και αντιπαραγωγικοί: αντί να σταματήσουν τη μετανάστευση, την μετατρέπουν σε λαθρομετανάστευση, βλάπτοντας την κοινωνία αντί να την προστατεύουν.

Αναμφισβήτητα, η μετανάστευση μπορεί να προκαλέσει προβλήματα, όπως μπορεί να κάνει και οποιαδήποτε αλλαγή. Μερικοί άνθρωποι μπορεί να χάσουν, μερικοί μπορεί να δυσκολευτούν να προσαρμοστούν, μερικοί θα προτιμούσαν να παραμείνει ο κόσμος σε ακινησία. Αλλά οι περισσότεροι από τους φόβους σχετικά με την μετανάστευση, είναι αδικαιολόγητοι: η μετανάστευση δεν απειλεί εν γένει την απασχόληση, το κοινωνικό κράτος, ή την ασφάλειά μας.

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου λέει, ότι «καθένας έχει το δικαίωμα να εγκαταλείψει οποιαδήποτε χώρα, συμπεριλαμβανομένης και της δικής του, όπως επίσης και να επιστρέψει στη χώρα του». Αλλά τί δικαίωμα είναι να αφήσει κάποιος μια χώρα, αν δε μπορεί να εισέλθει σε μια άλλη; Αυτό δεν είναι ένα ζήτημα κάποιας αφηρημένης αρχής. Κάθε χρόνο χιλιάδες άνθρωποι πνίγονται, προσπαθώντας να φτάσουν στην Ευρώπη, σε σάπιες, παραφορτωμένες βάρκες, και άλλοι πεθαίνουν με άλλους τρόπους. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι δεν είμαστε υπεύθυνοι για αυτούς τους θανάτους. Στο κάτω-κάτω, οι μετανάστες γνωρίζουν τους κινδύνους, όταν προσπαθούν να φθάσουν στις ακτές μας παράνομα. Αλλά αν ένας νόμος είναι άδικος, δεν μπορούμε να νίπτουμε τας χείρας μας από τις συνέπειές του. Με το να αρνούμαστε σε απελπισμένους ανθρώπους, την ευκαιρία να περάσουν τα σύνορα νόμιμα, εμείς οι ίδιοι τους οδηγούμε σε κίνδυνο θανάτου.

Φυσικά, οι ψηφοφόροι και τα κυβερνητικά στελέχη, θα προτιμούσαν να μην πέθαιναν οι μετανάστες. Αλλά εμμέσως, θεωρούν ότι αυτό είναι ένα τίμημα που αξίζει να πληρωθεί, για την προστασία των συνόρων μας. Αυτό ακούγεται συγκλονιστικό - και είναι. Αλλά πώς

αλλιώς μπορούμε να εξηγήσουμε τη γενική αδιαφορία, για τους θανάτους που προκαλούν οι έλεγχοί μας για τη μετανάστευση; Γιατί δεν υπάρχει κατακραυγή, κάθε φορά που ένας μετανάστης πεθαίνει; Γιατί η επίσημη απάντηση είναι πάντα, ότι πρέπει να παραμείνουμε σκληροί, όσον αφορά την επιβολή ελέγχου των συνόρων μας, αντί να αναρωτηθούμε αν το σύστημα έχει κάποιο νόημα; Αν κάποιος θέλει να δικαιολογήσει τους θανάτους αυτούς, με οποιονδήποτε ορθολογικό τρόπο, θα πρέπει να ισχυρισθεί, ότι οι μετανάστες αποτελούν τόσο μεγάλη απειλή για την κοινωνία μας, που οι τρομερές συνέπειες των ελέγχων της μετανάστευσης, είναι αναγκαίες.

Ωστόσο, οι μετανάστες δεν είναι ένας στρατός εισβολής. Πρόκειται κυρίως για ανθρώπους που αναζητούν μια καλύτερη ζωή, που έλκονται στην Ευρώπη, από την τεράστια ζήτηση για εργάτες, για να καλύψουν θέσεις εργασίας κατώτερου επιπέδου, τις οποίες χρειάζονται οι γηράσκουσες και όλο και πιο πλούσιες κοινωνίες μας, αλλά τις οποίες οι όλο και πιο μορφωμένοι πολίτες τους, είναι απρόθυμοι να κάνουν. Το ότι οι μετανάστες έρχονται παράνομα, δεν είναι σημάδι ηθικής αισχροτήτας, αλλά άστοχων κυβερνητικών παρεμβάσεων: εκείνοι που θέλουν να δουλέψουν εδώ, δεν έχουν άλλη επιλογή.

Από μια παγκόσμια προοπτική, τα δυνητικά οφέλη από την πιο ελεύθερη μετανάστευση είναι τεράστια. Όταν άνθρωποι από φτωχότερες χώρες μετακινούνται σε πλούσιες χώρες, μπορούν επίσης να κάνουν κι αυτοί χρήση των ανώτερων στοιχείων, όπως κεφαλαίου, τεχνολογιών, και θεσμών, των προηγμένων οικονομιών, γενόμενοι έτσι πολύ πιο παραγωγικοί. Αυτό βελτιώνει την θέση τους, αλλά και του κόσμου. Ξεκινώντας από αυτήν την απλή κατανόηση, οι οικονομολόγοι υπολογίζουν, ότι αφαιρουμένων των ελέγχων της μετανάστευσης, θα μπορούσε να διπλασιαστεί το μέγεθος της παγκόσμιας οικονομίας¹. Ακόμη, η έστω και κατά λίγο μείωση των φραγμών, θα μπορούσε να αποφέρει δυσανάλογα μεγάλα οφέλη.

Σίγουρα, τα στοιχεία αυτά είναι κάτι περισσότερο από πρόχειροι υπολογισμοί. Παρέχουν μια τάξη μεγέθους, όχι μια ακριβή εκτίμηση. Αλλά αν σημαίνουν κάτι, είναι ότι υποτιμούν τα αληθινά οφέλη από τη μεγαλύτερη διαφάνεια, επειδή αγνοούν τα πολύ μεγαλύτερα δυναμικά οφέλη του, κυρίως την ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη, που ο αυξημένος ανταγωνισμός, η καινοτομία, και η επιχειρηματικότητα, θα μπορούσε να δημιουργήσει. Ακριβώς όπως η απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου και της κίνησης κεφαλαίων μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ήταν η κινητήρια δύναμη για την τεράστια αύξηση του βιοτικού επιπέδου σε ολόκληρο τον κόσμο, η αυξημένη διεθνής κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, θα μπορούσε να δώσει τεράστια οικονομικά οφέλη για τα επόμενα πενήντα χρόνια.

Οι ασκούντες κριτική αντιτείνουν, ότι ενώ τα παγκόσμια οφέλη μπορεί να είναι μεγάλα, για μια πλούσια χώρα όπως η Γερμανία, μπορεί να μην είναι. Ας υποθέσουμε, για χάρη της συζήτησης, ότι έχουν δίκιο. Μήπως αυτό σημαίνει, ότι η Γερμανική κυβέρνηση πρέπει να περιορίσει αυστηρά τη μετανάστευση; Ναι, λένε: η μεταναστευτική πολιτική πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά, στις επιπτώσεις της, επί της ευημερίας των υφιστάμενων μόνιμων

¹ Hamilton, C. /J. Whalley (1984), Efficiency and distributional implications of global restrictions on labour mobility: calculations and policy implications, *Journal of Development Economics* 14 (1-2), 61-75; Moses, Jonathon W. / Bjørn Letnes (2004), The Economic Costs to International Labor Restrictions: Revisiting the Empirical Discussion, *World Development* 32(10): 1610.

κατοίκων. Αλήθεια; Είναι άλλο πράγμα να πιστεύει κανείς ότι η κυβέρνηση με τις αποφάσεις της, πρέπει να δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στην ευημερία του Γερμανικού πληθυσμού, και άλλο να υποστηρίζει ότι πρέπει να μην ενδιαφέρεται καθόλου, για την ευημερία των εκτός Γερμανίας. Αν αυτή η λογική είχε ευρύτερη απήχηση, η κυβέρνηση δεν θα δαπανούσε τίποτα για να βοηθήσει τους ανθρώπους που λιμοκτονούν, που πνίγονται σε διεθνή ύδατα, ή σφαγιάζονται σε μακρινές χώρες. Βεβαίως, η κυβέρνηση δεν συμπεριφέρεται με αυτόν τον τρόπο, ούτε οι ψηφοφόροι περιμένουν να ενεργήσει έτσι: η διεθνής βοήθεια, για παράδειγμα, είναι σχετικά μικρή, αλλά όχι μηδενική. Πώς, λοιπόν, μπορεί να είναι σωστό να αρνηθούμε σε ανθρώπους πολύ φτωχότερους από εμάς, την ευκαιρία μιας καλύτερης ζωής, αν κερδίζουμε από αυτό, έστω και ελάχιστα, ή, πράγματι, ακόμη και αν χάνουμε κάπως από αυτό;

Ωστόσο, υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύουμε ότι τα οικονομικά οφέλη της πιο ελεύθερης μετανάστευσης είναι μεγάλα, όχι μόνο για τους ίδιους τους μετανάστες, αλλά και για τον ντόπιο Γερμανικό πληθυσμό. Στον παγκοσμιοποιούμενο κόσμο μας, όπου η οικονομία συνεχώς αλλάζει, και οι ευκαιρίες δεν σταματούν πλέον στα εθνικά σύνορα, είναι φυσιολογικό και επιθυμητό οι άνθρωποι να μετακινούνται ελεύθερα, όχι μόνο στο εσωτερικό της Γερμανίας, αλλά και διεθνώς. Αυτό ισχύει τόσο για τους Πολωνούς υδραυλικούς, όπως και για τους Γερμανούς επιχειρηματίες. Ακριβώς όπως η ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και των υπηρεσιών είναι επωφελής, έτσι είναι και αυτή των ανθρώπων που παράγουν αγαθά και υπηρεσίες. Η αναδυόμενη πανευρωπαϊκή αγορά εργασίας, επεκτείνει τα οφέλη της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, ενθαρρύνοντας την κατανομή της εργασίας στην περισσότερο αποδοτική χρήση της. Επιτρέπει σε χώρες που ανοίγουν τις αγορές εργασίας τους, να ειδικεύονται σε αυτό που κάνουν καλύτερα, να αξιοποιούν οικονομίες κλίμακας, να ευνοούν την δυναμική ομάδων, και να βελτιώνουν την ποικιλία, την ποιότητα, και το κόστος των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών. Η αυξημένη κινητικότητα, επίσης, καθιστά την οικονομία περισσότερο ευέλικτη, επιτρέποντάς της να προσαρμόζεται ευκολότερα στις αλλαγές, και ενισχύοντας έτσι την ανάπτυξη και τη σταθερότητα. Τελευταίο, αν μη τι άλλο, η πολυμορφία και ο δυναμισμός των αλλοδαπών, τόνωνουν τον ανταγωνισμό, την καινοτομία, και την επιχειρηματικότητα, την αύξηση της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της παραγωγικότητας και του βιοτικού επιπέδου.

Είναι ευρέως αποδεκτό ότι η Γερμανία ωφελείται από το ελεύθερο εμπόριο, όχι μόνο εντός της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, αλλά και παγκοσμίως. Προφανώς, λοιπόν, η δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, ωφελεί επίσης και την Γερμανία. Στο κάτω-κάτω, όταν οι Γερμανοί πάνε στο εξωτερικό για μια χειρουργική επέμβαση, θεωρείται εμπόριο, και όταν ξένοι χειρουργοί έρχονται στην Γερμανία, λέγεται μετανάστευση, παρόλο που οι οικονομικές επιπτώσεις των εγχειρήσεων στον υφιστάμενο πληθυσμό της Γερμανίας, είναι ισοδύναμες. Αλλά, όπου οι υπηρεσίες πρέπει να παρέχονται σε τοπικό επίπεδο – πχ. οι ηλικιωμένοι δεν μπορούν να έχουν φροντίδα από απόσταση, οι οδηγοί ταξί πρέπει να λειτουργούν τοπικά, τρόφιμα και ποτά πρέπει να σερβίρονται πρόσωπο με πρόσωπο - η διεθνής μετανάστευση είναι η μόνη δυνατή μορφή διεθνούς εμπορίου. Και όπως ακριβώς συμβαίνει συχνά, να είναι φτηνότερη και αμοιβαίως επωφελής η εισαγωγή ειδών ένδυσης από την Κίνα και υπηρεσιών πληροφορικής από Ινδία, έτσι είναι λογικό να εισάγουμε και εκείνες τις υπηρεσίες που πρέπει να παρέχονται επιτόπου. Οι Γερμανοί αποδέχονται ότι

είναι αμοιβαία επωφελής η εισαγωγή επαγγελματικών υπηρεσιών από Αμερικανούς, που είναι στη Νέα Υόρκη ή το Λονδίνο. Σίγουρα η ίδια λογική δεν πρέπει να ισχύει, και για Πολωνούς υδραυλικούς, Ινδούς πληροφορικούς, Φιλιππινέζες οικιακές βοηθούς, Κονγκολέζες καθαρίστριες, και Βραζιλιάνες μπαργούμαν;

Η συμβατική άποψη, ότι η Γερμανία μπορεί να επωφεληθεί από μετανάστες υψηλής εξειδίκευσης, αλλά όχι από εκείνους με το χαμηλότερο επίπεδο ειδίκευσης, είναι οικονομικά αναλφάβητη. Είναι σαν να υποστηρίζει κανείς, ότι η Γερμανία ωφελείται από την εισαγωγή του αμερικανικού λογισμικού, αλλά όχι από τα κινέζικα ρούχα. Στην πραγματικότητα, τα κέρδη από τη μετανάστευση εξαρτώνται κυρίως, από τον βαθμό στον οποίο τα χαρακτηριστικά, οι δεξιότητες, οι προοπτικές, και οι εμπειρίες των νεοεισερχομένων, διαφέρουν από εκείνα των ντόπιων κατοίκων, και συμπληρώνουν τους συνεχώς μεταβαλλόμενους τοπικούς πόρους, ανάγκες, και περιστάσεις. Μια επιλεκτική μεταναστευτική πολιτική, δεν μπορεί να καθορίσει ενδεχομένως τον σωστό αριθμό ή μίγμα των ανθρώπων που η Γερμανία χρειάζεται σήμερα, πόσο μάλλον για το πώς αυτές οι ανάγκες θα εξελιχθούν στο μέλλον. Επιτρέποντας στους ανθρώπους να εργάζονται όπου θέλουν, και στις επιχειρήσεις να προσλαμβάνουν όποιους θέλουν, θα παραχθεί σαφώς ένα καλύτερο αποτέλεσμα.

Επιτρέψτε μου να είμαι σαφής: Δεν λέω ότι ένα υψηλότερο επίπεδο μετανάστευσης είναι καθαυτό καλύτερο για την οικονομία. Αυτό θα ήταν ηλίθιο, σαν το επιχείρημα ότι η Γερμανία οφείλει να προσπαθεί να μεγιστοποιήσει τον όγκο του εξωτερικού εμπορίου, ή να προσελκύσει μετανάστες όσο το δυνατό υψηλής εξειδίκευσης. Αντιθέτως, το ύψος και το σχέδιο της διασυννοριακής κινητικότητας που θα υπήρχε εν απουσία κάθε ελέγχου, θα ήταν προτιμότερο από αυτό που υπάρχει σήμερα, το οποίο με τη σειρά του, είναι προτιμότερο από μια εντελώς κλειστή εθνική αγορά εργασίας. Εν ολίγοις, υποστηρίζω την πιο ελεύθερη μετανάστευση, όχι έναν υψηλότερο στόχο για τη μετανάστευση. Εξαιρουμένης της εντελώς ελεύθερης μετανάστευσης, η δεύτερη καλύτερη πολιτική, είναι αυτή του ενιαίου φόρου επί όσων απασχολούν αλλοδαπούς εργαζόμενους, που δεν εισάγει αυθαίρετες διακρίσεις μεταξύ τύπων μισθωτών, ή δεν θέτει ανώτατο όριο στο συνολικό αριθμό.

Αν και είναι αδύνατον να προβλεφθεί ποιος θα διασχίζει τα σύνορα, αν οι άνθρωποι μπορούσαν να κινούνται ελεύθερα, μπορεί κανείς να προτείνει συγκεκριμένα οφέλη ορισμένων τύπων ανθρώπων που θα το κάνουν. Υψηλής εξειδίκευσης αλλοδαποί, είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση επαγγελματικών-επιχειρηματικών συσπειρώσεων, σε παγκόσμιο επίπεδο: Το Λονδίνο θα ήταν ένα τοπικό οικονομικό κέντρο, όχι παγκόσμιο, αν δεν ήταν ανοικτό για τους επαγγελματίες σε ολόκληρο τον κόσμο. Δεδομένου ότι ο αριθμός των αποφοίτων πανεπιστημίων από την Κίνα, την Ινδία, και άλλες αναδυόμενες αγορές, αναμένεται να εκτοξευθεί στις επόμενες δεκαετίες, θα είναι ολοένα και πιο σημαντικό για τις εταιρείες που εδρεύουν στη Γερμανία, να είναι σε θέση να αντλήσουν το ευρύτερο δυνατό φάσμα ταλέντων. Παρόλα αυτά, η οικονομική θεωρία λέει, ότι τα κέρδη στη Γερμανία από τη μετανάστευση χαμηλού επιπέδου δεξιοτήτων, είναι δυνητικά μεγαλύτερα, δεδομένου ότι οι χαμηλής ειδίκευσης εργαζόμενοι είναι σχετικά σπάνιοι εδώ. Η Γερμανία έχει ένα γηράσκοντα, όλο και πιο μορφωμένο πληθυσμό, ενώ στις αναπτυσσόμενες χώρες

είναι νεώτερος, γενικά, και λιγότερο μορφωμένος, έτσι ώστε τα εργατικά δυναμικά των δύο μερών, τείνουν να αλληλοσυμπληρώνονται.

Οι ασκούντες κριτική, που αντιλέγουν ότι: «θα μπορούσαμε να κάνουμε τα πάντα μόνοι μας, αν είμαστε υποχρεωμένοι», μπορεί να έχουν κυριολεκτικά δίκιο – ο Ροβινσώνας Κρούσος τα έκανε όλα μόνος του στο νησί του ίσα-ίσα για να επιβιώσει - αλλά εμάς η αυτάρκεια θα μας έκανε όλους πολύ φτωχότερους. Το ίδιο εκφράζεται με έναν πιο σύνθετο, αλλά εξίσου λανθασμένο τρόπο, από εκείνους που ισχυρίζονται ότι μπορούμε να κάνουμε και χωρίς μεταναστευτική εργασία. Φυσικά, οι εναλλακτικές λύσεις μπορεί να υπάρχουν - η καταβολή υψηλότερων μισθών μπορεί να προκαλέσει μεγαλύτερη τοπική προσφορά εργασίας, ή με την πάροδο του χρόνου, να ωθήσουν τους ανθρώπους να αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για τις θέσεις εργασίας που έχουν ζήτηση, ή ορισμένες θέσεις εργασίας μπορεί να αντικατασταθούν με μηχανές και υπολογιστές, ή ορισμένες δουλειές μπορούν να εκτελεστούν στο εξωτερικό- αλλά η στέρηση των επιλογών σαφώς έχει κόστος. Όπως και οι εμπορικοί φραγμοί, έτσι και οι έλεγχοι της μετανάστευσης, μειώνουν την ευημερία του Γερμανικού πληθυσμού, και μέσω της αύξησης του κόστους των προϊόντων και υπηρεσιών, βλάπτουν περισσότερο τους φτωχούς.

Το παράδοξο της αύξησης της παραγωγικότητας είναι, ότι ενώ η μελλοντική ευημερία της Γερμανίας εξαρτάται από την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων υψηλής παραγωγικότητας και την τροφοδότηση των υφισταμένων, ένα μεγάλο μερίδιο της μελλοντικής απασχόλησης θα είναι σε χαμηλών προσόντων, χαμηλής παραγωγικότητας, τοπικής εξειδίκευσης, δραστηριότητες, ακριβώς επειδή αυτές οι θέσεις εργασίας δεν μπορούν εύκολα να μηχανοποιηθούν ή να εισαχθούν. Ο πιο γρήγορα αυξανόμενος τομέας της απασχόλησης στις ανεπτυγμένες οικονομίες, δεν είναι η υψηλή τεχνολογία, αλλά η φροντίδα για τους ηλικιωμένους.

Οι χαμηλής ειδίκευσης δουλειές, εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν πάνω από ένα τέταρτο του γερμανικού εργατικού δυναμικού. Αλλά η προσφορά ανειδίκευτων εργαζομένων συρρικνώνεται γρήγορα, καθώς οι λιγότερο ειδικευμένοι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας συνταξιοδοτούνται, και αντικαθίστανται από νεότερους, με υψηλότερες φιλοδοξίες. Ενώ το 79% της ομάδας 55-64 ετών (και μόνο το 72% των γυναικών αυτής της ηλικίας), έχουν τελειώσει ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στην ομάδα των 25-34 ετών (συμπεριλαμβανομένου 83% των γυναικών αυτής της ηλικίας) έχουν το 84%, ενώ ακόμη και εκείνοι που δεν έχουν προσόντα, δεν θέλουν να κάνουν ορισμένες βρώμικες, δύσκολες, και επικίνδυνες εργασίες.²

Ας δούμε την φροντίδα γήρατος. Οι προβλέψεις του Τμήματος για τον Πληθυσμό του ΟΗΕ, είναι ότι το ποσοστό του πληθυσμού της Γερμανίας άνω των 60 ετών, θα αυξηθεί από 25% το 2006 σε 35% το 2050, με το ποσοστό των άνω των 80 ετών - αυτών που είναι πιθανότερο να χρειάζονται περίθαλψη – να υπερδιπλασιάζεται από 4,5% σε 12,3% κατά την ίδια περίοδο.³ Πολλοί θα χρειαστούν φροντίδα, και για να πεισθούν οι ντόπιοι νέοι, που θα θάθελαν να κάνουν μάλλον κάτι άλλο από το να εργασθούν σε έναν οίκο ευγηρίας, θα

² OECD (2007), Education at a Glance, Indicator A1, http://www.oecd.org/document/30/0,3343,en_2649_39263238_39251550_1_1_1_1,00.html.

³ UN (2006), Population Division, Population ageing, <http://www.un.org/esa/population/publications/ageing/ageing2006.htm>.

απαιτούσε σημαντική αύξηση των μισθών - και αυτό συνεπάγεται οι συνταξιούχοι να τυγχάνουν πολύ λιγότερης προσοχής, μεγάλες περικοπές στον προϋπολογισμό για άλλες ανάγκες, ή μεγάλες φορολογικές αυξήσεις.

Όμως, οι μεταναστεύοντες εργαζόμενοι, αντιμετωπίζουν μια διαφορετική σειρά εναλλακτικών λύσεων: δεδομένου ότι οι μισθοί στη Γερμανία είναι πολλαπλάσιοι αυτών, για παράδειγμα, των Φιλιππίνων, οι Φιλιππινέζοι είναι ευχαριστημένοι να κάνουν αυτές τις εργασίες. Αυτό δεν είναι εκμετάλλευση: φέρνει τον καθένα - μετανάστες, φορολογούμενους, Γερμανούς νέους και γέρους - σε καλύτερη θέση. Δεν υποσκάπτει τις αποδοχές, δεδομένου ότι οι ντόπιοι δεν θέλουν να κάνουν αυτές τις δουλειές, σε καμιά περίπτωση. Και δεν υπονομεύει τα κοινωνικά πρότυπα: αν υπάρχει κατάχρηση, οι νόμιμοι μετανάστες προσφεύγουν στα συνδικάτα και το νόμο. Ούτε συνεπάγεται τη δημιουργία μιας μόνιμης κατώτερης τάξης. Αν οι μετανάστες είναι προσωρινοί σ' αυτές τις δουλειές, όπως φιλοδοξούν οι περισσότεροι, που σημείο αναφοράς τους είναι η χώρα καταγωγής τους, χάρη της εργασίας τους στην Γερμανία, επιστρέφουν στις χώρες τους σε σχετικά καλή οικονομική κατάσταση. Αν τελικά εγκατασταθούν εδώ, οι μισθοί τους τείνουν να αυξάνονται με το χρόνο, καθώς αποκτούν δεξιότητες, επαφές, και εμπειρία. Τα παιδιά τους που γεννιούνται στην Γερμανία, πρέπει να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες με τα παιδιά των Γερμανών. Αν αποδειχθεί ότι μερικά παιδιά μένουν πίσω, όποιοι και αν μπορεί να είναι οι γονείς τους, είναι ένας λόγος για να ενταθούν οι προσπάθειες για την εξασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών, για να μην κρατιούνται οι μετανάστες εκτός. Έτσι η μετανάστευση μπορεί να διευρύνει τις ευκαιρίες, όχι μόνο στο εσωτερικό της Γερμανίας, αλλά και διεθνώς.

Τα κέρδη από το εμπόριο είναι ένας ισχυρός λόγος γιατί η πιο ελεύθερη μετανάστευση, θα ήταν καλό για τη Γερμανία. Ένας δεύτερος λόγος είναι, ότι θα καταστήσει την οικονομία πιο ευέλικτη. Είναι γενικά αποδεκτό, ότι η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στο εσωτερικό της Γερμανίας είναι οικονομικά επωφέλης. Α priori, τότε, το ίδιο ισχύει και εντός της Ευρώπης, και στην πραγματικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Αν είναι καλό πράγμα για τους ανθρώπους να μετακινηθούν από τη Βόννη στο Βερολίνο, όταν υπάρχει ζήτηση για την εργασία τους, σίγουρα το ίδιο ισχύει και για εκείνους που μετακινούνται από τη Βουλγαρία ή τη Βολιβία. Και αν είναι επιθυμητό για την Deutsche Bank, να είναι σε θέση να προσλάβει τους κατάλληλους ανθρώπους στο σωστό μέρος τη σωστή στιγμή, το ίδιο σίγουρα ισχύει και για μια μικρή επιχείρηση εργαλειομηχανών, που μόλις έλαβε μια μεγάλη παραγγελία από την Κίνα, αλλά δεν μπορεί να βρει τους εργαζόμενους που χρειάζεται επί τόπου, ή ένας αγρότης οργανικών προϊόντων, που δεν μπορεί να ανταποκριθεί την αυξανόμενη ζήτηση χωρίς ξένο εργατικό δυναμικό.

Η αυξημένη κινητικότητα καθιστά την οικονομία πιο ευέλικτη και προσαρμόσιμη. Ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό, μπορούν γρήγορα να καλυφθούν από μετακινούμενους εργαζόμενους, οι οποίοι τείνουν να είναι πιο πρόθυμοι, από τη στιγμή που φτάσουν, να μετακινούνται προς τα εκεί που υπάρχουν δουλειές καθώς αλλάζουν οι συνθήκες. Τα οφέλη από την αυξημένη κινητικότητα είναι ιδιαίτερα μεγάλα, σε τοπικό μικροεπίπεδο: όσο μικρότερη είναι η οικονομική μονάδα, τόσο περισσότερο έχει να κερδίσει από την πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα εργατικού δυναμικού. Είναι επίσης σημαντικά σε όλη την οικονομία, σε μακροοικονομικό επίπεδο. Μεγαλύτερη ευελιξία επιτρέπει στην οικονομία να

αναπτύσσεται ταχύτερα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, χωρίς να κινδυνεύει από πληθωριστικές πιέσεις. Αυτό επιτρέπει στους Γερμανούς να απολαμβάνουν υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, χαμηλότερη ανεργία, και χαμηλότερα επιτόκια από ό,τι αλλιώς.

Η αυξημένη κινητικότητα είναι ωφέλιμη τόσο σε εποχές ύφεσης, όσο και σε εποχές οικονομικής ανάκαμψης. Εξετάζοντας την πρόσφατη εμπειρία της Βρετανίας, παρατηρούμε, ότι οι πρόσφατοι μετανάστες, αντί να σχηματίζουν τεράστιες ουρές για να λάβουν επίδομα ανεργίας, όταν η οικονομία δεν πάει καλά, όπως προειδοποιούσαν κάποιοι, ολοένα και περισσότερο μετακινούνται προς άλλες χώρες της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης της Πολωνίας, οι οποίες παρουσιάζουν οικονομική άνοδο. Από το ένα περίπου εκατομμύριο ανατολικοευρωπαίων, που είχαν έρθει για να εργαστούν στη Βρετανία από το 2004, πάνω από το ήμισυ έχουν ήδη ξαναφύγει.⁴ Πηγαίνοντας αλλού, καθώς η βρετανική οικονομία εξασθενεί, οι μετανάστες συμβάλουν στην ομαλή προσαρμογή της: η ανεργία αυξάνεται σε μικρότερο βαθμό απ' ό,τι διαφορετικά, καθιστώντας την ύφεση συντομότερη και πιο ρηχή, και εξασκώντας μικρότερη πίεση στα δημόσια οικονομικά.

Το μεγαλύτερο όφελος ενός ευρύτερου ανοίγματος στη μετανάστευση, είναι η μεγαλύτερη ποικιλομορφία και ο δυναμισμός που φέρνει. Οι μετανάστες είναι μια αυτο-επιλεγμένη μειοψηφία, που τείνουν να είναι νέοι, σκληρά εργαζόμενοι, και έχουν πνεύμα επιχειρηματικότητας. Όπως η έναρξη μιας νέας επιχείρησης, έτσι και η μετεγκατάσταση, είναι ένα επικίνδυνο εγχείρημα, και η σκληρή δουλειά είναι απαραίτητη, για να ανταποδώσει τον κόπο. Μια εισροή νέων, εργατικών τύπων, δεν αυξάνει μόνο την παραγωγικότητα της οικονομίας άμεσα, αλλά τείνει επίσης να τονώνει τα κέρδη από την μεγαλύτερη παραγωγικότητα των ντόπιων εργαζομένων. Οι Πολωνοί οικοδόμοι μπορούν να ωθήσουν τους Γερμανούς ομολόγους τους σε αύξηση της παραγωγικότητάς τους, για παράδειγμα, καθώς επίσης και να μεταδώσουν σ' αυτούς νέες δεξιότητες.

Είναι γνωστό ότι το μελλοντικό βιοτικό μας επίπεδο, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της παραγωγικότητας. Ωστόσο, τα μερικά, στατικά νεοκλασικά μοντέλα, με τα οποία γενικά αξιολογούνται οι επιπτώσεις της μετανάστευσης, δεν λαμβάνουν υπόψη τα δυναμικά τεράστια δυναμικά οφέλη μιας ανοιχτής κοινωνίας - αύξηση του ανταγωνισμού, καινοτομία, και επιχειρείν - για να μην αναφέρω τα καταναλωτικά οφέλη της πολυμορφίας - μια ευρύτερη επιλογή éθνικ εστιατορίων, ομαδοποιημένων και συνδυαστικών κουζινών, R & B μουσικής, μαθήματα salsa, taí chí, και γιόγκα. Αν το ελεύθερο εμπόριο κρινόταν με το ίδιο μέτρο, θα μπορούσε κανείς να συμπεράνει επίσης, ότι η Γερμανία μόλις και μετά βίας έχει επωφεληθεί από αυτό.

Αυτά τα δυναμικά οφέλη μπορεί να είναι δύσκολο να μετρηθούν σε μακροοικονομικό επίπεδο, αλλά οι υπεύθυνοι για την χάραξη πολιτικής, δεν μπορούν να τα αγνοήσουν. Οι διαφορετικές οπτικές γωνίες και εμπειρίες, καθώς και το διακαές κίνητρο για επιτυχία, των ανθρώπων που έρχονται από αλλού, συμβάλει στην τόνωση των νέων ιδεών και των επιχειρήσεων, από τις οποίες εξαρτάται η μελλοντική ευημερία μας. Η ιστορία και η παγκόσμια εμπειρία δείχνουν, ότι τα ξεχωριστά άτομα που εισάγουν τις λαμπρές νέες ιδέες,

---

⁴ Pollard, Naomi / Maria Latorre / Dhananjayan Sriskandarajah (2008), Floodgates or turnstiles? Post-EU enlargement migration flows to (and from) the UK, Institute for Public Policy Research.

συμβαίνει συχνά να είναι μετανάστες. Αντί να ακολουθούν τη συμβατική σοφία, τείνουν να βλέπουν τα πράγματα διαφορετικά, και ως ερχόμενοι απ' έξω, είναι πιο αποφασισμένοι να πετύχουν. 70 από τους 300 νομπελίστες της Αμερικής από το 1901, είχαν γεννηθεί στο εξωτερικό, και 22 από τους 114 νομπελίστες της Βρετανίας, είχαν επίσης γεννηθεί στο εξωτερικό.⁵

Η συλλογική πολυμορφία των μεταναστών είναι επίσης ζωτικής σημασίας. Οι περισσότερες καινοτομίες προέρχονται από τις ομάδες ταλαντούχων ανθρώπων, που ενεργοποιούν ο ένας τον άλλον - και οι αλλοδαποί με διαφορετικές ιδέες, οπτικές γωνίες, και εμπειρίες, προσθέτουν κάτι επιπλέον στο μίγμα. Ενώ δέκα κεφάλια που σκέφτονται όμοια (αν και ταλαντούχοι), δεν είναι καλύτερα από ένα, η αλληλοενεργοποίηση που συμβαίνει μέσα σε μια διαφοροποιημένη ομάδα, μπορεί να λύσει τα προβλήματα καλύτερα και γρηγορότερα, όπως δείχνει ένας συνεχώς αυξανόμενος όγκος ερευνών.⁶ Κοιτάξτε την Silicon Valley: Οι Google, Yahoo και eBay,

θεμελιώθηκαν από μετανάστες, που δεν ήρθαν ως απόφοιτοι που είχαν επιλεγεί από κάποιο έξυπνο σύστημα με μόρια, αλλά ως παιδιά. Σχεδόν το ήμισυ των εταιρειών επενδύσεων

επιχειρηματικού κεφαλαίου της Αμερικής για χρηματοδότηση νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων, είχαν ως συνιδρυτές μετανάστες.⁷

Η αξία της διαφορετικότητας δεν ισχύει μόνο σε τομείς υψηλής τεχνολογίας: ένα συνεχώς αυξανόμενο μερίδιο της ευημερίας μας, προέρχεται από την επίλυση προβλημάτων - όπως η ανάπτυξη νέων φαρμάκων, παιχνίδια υπολογιστών, φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, από τον σχεδιασμό καινοτόμων προϊόντων και πολιτικών, και από την παροχή πρωτότυπων συμβουλών διαχείρισης. Ας δούμε την έρευνα για τον ιό HIV. Για χρόνια οι Αμερικανοί ερευνητές προσπάθησαν σκληρά, για να βρουν μια αποτελεσματική φαρμακευτική αγωγή κατά του HIV. Όλα τα είδη των φαρμάκων που ανακάλυψαν, είχαν ένα λίγο-πολύ καλό αποτέλεσμα, αλλά κανένα δεν είχε μεγάλη διάρκεια. Στη συνέχεια, ένας Ταϊβανέζος μετανάστης, ο David Ho, πρότεινε μια φαινή νέα ιδέα: γιατί να μην δοκιμάσουμε ένα κοκτέιλ φαρμάκων; Και αυτό είχε αποτέλεσμα. Σκεφτείτε πόσες ζωές έχει σώσει στον κόσμο.

Η ποικιλομορφία είναι επίσης ένας μαγνήτης για το ταλέντο. Άνθρωποι που επιζητούν την επιτυχία, έχουν συναχθεί σε πόλεις όπως το Λονδίνο, επειδή είναι συναρπαστική και κοσμοπολίτικη. Το ίδιο ίσχυε φυσικά, για το Βερολίνο της δεκαετίας του 1920. Όπως έγραφε ο Richard Florida στο *The Rise of the Creative Class*, «Η περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη, τροφοδοτείται από δημιουργικούς ανθρώπους, οι οποίοι προτιμούν τα μέρη με ποικιλία, ανεκτικότητα, και ανοιχτά σε νέες ιδέες».⁸

⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Nobel_laureates_by_country

⁶ See, for instance, Scott Page (2007), *The Difference: How the Power of Diversity Creates Better Groups, Firms, Schools, and Societies*, Princeton.

⁷ National Venture Capital Association (2006), *American Made: The Impact of Immigrant Entrepreneurs and Professionals on US Competitiveness*.

⁸ Richard Florida (2002), *The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, and Everyday Life*, Basic Books.

Η συμβολή των νεοεισερχόμενων είναι δυνητικά τεράστια – αλλά και εγγενώς απρόβλεπτη. Κανείς δεν θα φανταζόταν, όταν ο Sergey Brin έφτασε στις Ηνωμένες Πολιτείες, σε ηλικία έξι ετών, ως πρόσφυγας από τη Σοβιετική Ένωση, ότι θα γινόταν ο συνιδρυτής του Google. Αν του έχει απαγορευθεί η είσοδος, η Αμερική δεν θα μπορούσε ποτέ να αντιληφθεί την ευκαιρία που θα είχε χαθεί. Πόσους πιθανούς Brins διώχνει ή αποθαρρύνει η Γερμανία; Και με ποιό κόστος;

Όπως σωστά είπε ο φιλόσοφος του 19^{ου} αιώνα, John Stuart Mill: «Είναι δύσκολο να υπερεκτιμήσουμε την αξία, για τη βελτίωση των ανθρώπινων όντων, των πραγμάτων που τους φέρνουν σε επαφή με ανόμοια προς αυτούς άτομα, όσον αφορά τρόπους, σκέψεις, και δράσεις, τόσο διαφορετικές με εκείνες με τις οποίες είναι εξοικειωμένοι ... δεν υπάρχει έθνος το οποίο δεν χρειάζεται να δανειστεί από τους άλλους».⁹

Φυσικά, η πολυμορφία μπορεί επίσης να προκαλέσει τριβές. Μια γόνιμη ανταλλαγή ιδεών, απαιτεί επικοινωνία και ανοιχτό μυαλό. Η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της πολυμορφίας μέσα στις εταιρείες, απαιτεί κοινούς στόχους και αξίες. Η κοινωνία στο σύνολό της, χρειάζεται κοινούς θεσμούς και νόμους που βασίζονται, όσο κι αν αυτό γίνεται ατελώς, στις φιλελεύθερες αξίες. Για να αποκομίσουμε τα πλήρη οικονομικά οφέλη της πολυμορφίας, απαιτείται αυστηρή νομοθεσία κατά των διακρίσεων, ενθάρρυνση της κοινωνικής κινητικότητας, καθώς και της ανοχής των διαφορών – τα οποία είναι όλα επιθυμητά σε κάθε περίπτωση.

Αυτά τα τρία βασικά οικονομικά οφέλη - κέρδη από το εμπόριο, αυξημένη ευελιξία, και δυναμική ώθηση από τη διαφορετικότητα - χρειάζονται επείγουσα ποσοτικοποίηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που να βασίζεται σε καλύτερες στατιστικές και σε αυστηρή ανάλυση, κατά το πρότυπο της αναφοράς Stern για τις οικονομικές πτυχές της κλιματικής αλλαγής. Εάν, όπως αναμένεται, αποδειχθεί ότι είναι μεγάλα, παρέχουν τα μέσα για αποζημίωση όσων χάνουν από τη μετανάστευση, αντισταθμίζουν άλλες κοινωνικές δαπάνες, και όμως τελικά βελτιώνουν την θέση των ίδιων των Γερμανών. Έκτακτα φορολογικά έσοδα και υψηλότερη οικονομική ανάπτυξη, για παράδειγμα, κάνουν δυνατή την καλύτερη υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, και τις μεταφορές πιο προσιτές. Και αν καταμετράμε δήθεν το κοινωνικό κόστος της μετανάστευσης, δεν θα πρέπει να αγνοούμε τα χειροπιαστά οφέλη της, για τα οποία ο καθένας που έχει έναν εταίρο, γονέα, συγγενή, φίλο ή συνάδελφο, ξένης καταγωγής, μπορεί να βεβαιώσει.

Συχνά, όμως, το κόστος της μετανάστευσης, γίνεται αντιληπτό σε μέγεθος μεγαλύτερο του πραγματικού. Λέγεται ότι οι μετανάστες παίρνουν τις δουλειές των ντόπιων εργαζομένων, σαν να υπήρχε μόνο ένας σταθερός αριθμός θέσεων εργασίας, για να μοιρασθεί. Ακούσαμε παρεμφερή επιχειρήματα, όταν οι γυναίκες άρχισαν να εισέρχονται στην αγορά εργασίας σε μεγάλους αριθμούς: πολλοί άνδρες πίστευαν ότι αν οι γυναίκες εργάζονταν, θα υπήρχαν λιγότερες θέσεις εργασίας για αυτούς. Αλλά φυσικά, οι άνθρωποι δεν καταλαμβάνουν μόνο θέσεις εργασίας, αλλά επίσης τις δημιουργούν. Δημιουργούν θέσεις εργασίας, καθώς ξοδεύουν τους μισθούς τους - γιατί ενθαρρύνουν επιπλέον ζήτηση για τους ανθρώπους να παράγουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που καταναλώνουν – και δημιουργούν θέσεις απασχόλησης καθώς δουλεύουν, διότι τονώνουν την ζήτηση για συμπληρωματικές

⁹ John Stuart Mill (1848), Principles of Political Economy.

εργασίες: μια εισροή οικοδόμων, για παράδειγμα, ενισχύει τη ζήτηση για εκείνους που πωλούν οικοδομικά υλικά, καθώς και για σχεδιαστές εσωτερικών χώρων.

Όταν οι αντίπαλοι της μετανάστευσης υποστηρίζουν ότι οι μετανάστες θίγουν τις προοπτικές εργασίας των Γερμανών εργαζομένων, σιωπηρά υποθέτουν ότι ανταγωνίζονται άμεσα μ' αυτούς στην αγορά εργασίας - και ότι η οικονομία δεν προσαρμόζεται ποτέ με την παρουσία τους. Αν οι μετανάστες ήταν πανομοιότυποι με τους ντόπιους εργαζόμενους, και ξαφνικά ερχόντουσαν σε μια οικονομία που δεν υπήρχαν κενές θέσεις εργασίας, θα είχαν πράγματι μια προσωρινή αρνητική επίπτωση σ' αυτούς, έως ότου υλοποιηθούν νέες επενδύσεις, λόγω της αύξησης της προσφοράς εργασίας και της ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες.

Αλλά οι μετανάστες και οι Γερμανοί εργαζόμενοι δεν είναι ταυτόσημοι. Οι νεοφερμένοι, στο κάτω-κάτω είναι ξένοι: δεν μιλούν την τοπική γλώσσα τόσο καλά, έχουν λιγότερες επαφές, και έχουν μικρότερη γνώση των τοπικών πρακτικών, και οι χαμηλής ειδίκευσης, μπορεί να είναι χαμηλότερης εκπαίδευσης, και με λιγότερες δεξιότητες, από τους ντόπιους εργάτες. Στην καλύτερη περίπτωση, είναι ατελή υποκατάστατα των ντόπιων εργαζομένων, και ανταγωνίζονται μόνο έμμεσα μαζί τους, στην αγορά εργασίας. Όμως μερικά άτομα, μπορεί πράγματι να χάσουν: ένας αναξιόπιστος Γερμανός οικοδόμος, που κάνει σκάρτη δουλειά, μπορεί να βρεθεί εκτός εργασίας. Αλλά ακόμα και αν οι Πολωνοί οικοδόμοι είναι πρόθυμοι να εργαστούν με χαμηλότερες αμοιβές από εκείνες των Γερμανών, δεν τους στερούν αναγκαστικά την εργασία: αν οι επισκευές του σπιτιού είναι φθηνότερες, περισσότεροι άνθρωποι, συμπεριλαμβανομένων φτωχότερων Γερμανών, μπορούν να αντέξουν οικονομικά βελτιώσεις στο σπίτι τους, ενώ οι αξιόπιστοι, καθιερωμένοι Γερμανοί κατασκευαστές, θα είναι σε θέση να χρεώνουν τους πλούσιους πελάτες τους, ακριβότερα. Κυρίως, όμως, οι μετανάστες καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας, που οι ντόπιοι εργαζόμενοι δεν μπορούν ή δεν θέλουν να κάνουν, και έτσι δεν ανταγωνίζονται μαζί τους καθόλου. Αντιθέτως: οι μετανάστες συμπληρώνουν συχνά τις προσπάθειες των Γερμανών εργαζομένων, αυξάνοντας την παραγωγικότητα και, επομένως, την αύξηση των μισθών τους. Ένας αλλοδαπός παιδοκόμος, μπορεί να επιτρέψει σε μία γιατρό να επιστρέψει στην εργασία της, όπου η παραγωγικότητά της ενισχύεται από σκληρά εργαζόμενους αλλοδαπές νοσοκόμες και καθαριστές.

Στις περιπτώσεις αυτές, θα περίμενε κανείς να ισχύει, ότι οι μετανάστες έχουν θετικό αντίκτυπο στους μισθούς των ντόπιων, σε χώρες με ευέλικτες αγορές εργασίας, καθώς και θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση των ντόπιων, σε χώρες με άκαμπτες αγορές εργασίας. Και αυτό είναι ακριβώς το εύρημα πολλών πρόσφατων μελετών. Για παράδειγμα, μια μελέτη στην Γερμανία διαπίστωσε, ότι ένα τοις εκατό αύξηση του μεριδίου των ξένων εργαζομένων στην αγορά εργασίας, οδήγησε σε μια μικρή αύξηση κατά 0,2 τοις εκατό των μισθών των εργατών, αλλά σε 1,3 τοις εκατό αύξηση των μισθών των υπαλλήλων, ενισχύοντας τους μισθούς των ντόπιων κατά 0,6 τοις εκατό συνολικά.¹⁰ Γενικότερα, αν και χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ισπανία, και η Βρετανία, έχουν δεχθεί μεγάλο αριθμό μεταναστών τα τελευταία χρόνια, η ανεργία σε κάθε μία από αυτές τις χώρες μειώθηκε -

¹⁰ Haisken-DeNew, J./K.F. Zimmerman (1995), Wage and Mobility – Effects of Trade and Migration, CEPR Discussion Paper 1318, London.

μέχρι την έναρξη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Δεν υπάρχει καμία συσχέτιση μεταξύ ποσοστού ανεργίας των πλούσιων χωρών, και της αναλογίας των μεταναστών στον πληθυσμό.¹¹

Αλλά το άνοιγμα, αντίθετα, δεν θα προσελκύσει περισσότερους αιτούντες επιδομάτων πρόνοιας; Απίθανο: οι πρόθυμοι να κάνουν ένα άλμα στο σκοτάδι μεταναστεύοντας, τείνουν να είναι πιο τολμηροί, και για να κερδίσουν το στοίχημα, έχουν κάθε κίνητρο να δουλέψουν σκληρά. Μετά το άνοιγμα της Βρετανίας, της Ιρλανδίας, και της Σουηδίας το 2004, για τους εργαζόμενους από τα νέα ενταχθέντα στην ΕΕ κράτη, η Βρετανία και η Ιρλανδία περιόρισαν την αρχική πρόσβασή τους σε κοινωνικές παροχές, και παρ' όλα αυτά, μόνο το 1% των Πολωνών μεταναστών επέλεξε τη Σουηδία και τη γενναιόδωρη κοινωνική πρόνοιά της. Τέτοιοι προσωρινοί, κυρίως νέοι μετανάστες εργάτες, που έρχονται χωρίς τις οικογένειές τους, σαφώς ενισχύουν τα δημόσια οικονομικά. Έχοντας σπουδάσει στο εξωτερικό και πιθανό να αποσυρθούν εκεί, ως συνταξιούχοι, εξακολουθούν πληρώνουν φόρους κατά την εργασία σε μια ξένη χώρα.

Βεβαίως, προηγούμενοι μετανάστες που έχουν εγκατασταθεί μόνιμα, συχνά καταλήγουν άνεργοι. Ενώ το χάσμα στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ αυτοχθόνων ατόμων και γεννηθέντων στο εξωτερικό, έχει μειωθεί σημαντικά, εξακολουθεί να είναι σημαντικό. Και ενώ τα παιδιά των μεταναστών έχουν την τάση να τα καταφέρνουν καλύτερα από τους γονείς τους, εξακολουθούν να διάγουν λιγότερο καλά, από ό,τι εκείνα των γηγενών Γερμανών.

Αυτό είναι ένα σοβαρό πρόβλημα, αν μη τι άλλο για τους ενδιαφερομένους. Αλλά ποιές είναι οι αιτίες του; Πολλοί πιστεύουν ότι οι μετανάστες είναι σκληροί ή μη απασχολήσιμοι. Ωστόσο, άλλες εξηγήσεις είναι πιο πιθανές. Οι διακρίσεις είναι μία από αυτές: Είναι εντυπωσιακό, ότι οι κόρες των μεταναστών που προσπαθούν να αποκτήσουν πανεπιστημιακό πτυχίο, είναι πολύ λιγότερο πιθανό να προσληφθούν, από ό,τι εκείνες των γηγενών Γερμανών.¹² Άλλες ανισότητες ευκαιριών, σίγουρα εμποδίζουν αυτούς τους ανθρώπους. Πάνω απ' όλα, κανονισμοί και θεσμοί της αγοράς εργασίας, που δίνουν προνόμια στους ντόπιους εις βάρος των ξένων, αποτρέπουν τους εργοδότες από το να δίνουν στους μετανάστες, στα παιδιά τους, και άλλους, κυρίως στους ντόπιους νέους της εργατικής τάξης, μια ευκαιρία.

Οι προτεραιότητες θα πρέπει να είναι σαφείς: Η ενίσχυση των προσπαθειών για την καταπολέμηση των διακρίσεων, και η προώθηση της ισότητας ευκαιριών. Η θέσπιση μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, που συνδυάζουν καλύτερα την ασφάλεια, την προσαρμοστικότητα, την απασχολησιμότητα, και τις ευκαιρίες. Υιοθέτηση μεταρρυθμίσεων στην πρόνοια, που παρέχουν προστασία, αλλά ελαχιστοποιούν τα αντικίνητρα για εργασία.

Σίγουρα, όταν οι μετανάστες εγκαθίστανται, ευρύτερα ζητήματα προκύπτουν, κυρίως το κατά πόσο μια πιο πολιτιστικά πολύμορφη Γερμανία, θα συνεχίσει να υποστηρίζει ένα γενναιόδωρο κράτος πρόνοιας. Τα στοιχεία μέχρι στιγμής είναι θετικά. Ας δούμε την γενναιοδωρία της παροχής κοινωνικών παροχών στον σούπερ-ποικιλόμορφο Καναδά ή το

¹¹ Coppel, Jonathan/Jean-Christophe Dumont/Ignazio Visco (2001), Trends in Immigration and Economic Consequences, Economics Department Working Paper 284. Organisation for Economic Co-operation and Development, Paris.

¹² Their employment rate is 74 %, compared with 86 % for the daughters of native-born parents. OECD, International Migration Outlook 2007, Annex Table I.A1.4.

υπερ-ποικιλόμορφο Τορόντο, ή δείτε πώς το κοσμοπολίτικο Λονδίνο έχει μια ευδιάκριτα προοδευτική κλίση. Πάνω απ' όλα, με την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, η πιο ελεύθερη μετανάστευση θα μπορούσε να βοηθήσει για να στηριχθεί το κράτος πρόνοιας.

Μέρος της αντίθεσης κατά της μετανάστευσης, απορρέει από την πεποίθηση ότι πρόκειται για μια οριστική, και άπαξ δια παντός κίνηση. Αλλά η μετανάστευση είναι εν γένει προσωρινή όταν οι άνθρωποι μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα, επειδή οι περισσότεροι άνθρωποι δεν θέλουν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους για πάντα. Αυτό ισχύει και για τους κοσμογυρισμένους επιχειρηματίες, και όλο και περισσότερο για τους πιο μετριοπαθείς μετανάστες: Φιλιππινέζες νοσοκόμες, και Πολωνούς υδραυλικούς.

Η πρόσφατη εμπειρία της Βρετανίας είναι διαφωτιστική. Μετά το άνοιγμα των συνόρων της σε εργαζόμενους από την Πολωνία και άλλα νέα κράτη μέλη της ΕΕ, και τα 75 εκατομμύρια άνθρωποι σε αυτές τις χώρες θα μπορούσαν να είχαν μεταναστεύσει εκεί. Στην πραγματικότητα, μόνο ένα μικρό μέρος το έκανε, και οι περισσότεροι από αυτούς έχουν ήδη φύγει. Πολλοί από αυτούς είναι, στην πραγματικότητα, διεθνώς μετακινούμενοι, που ξοδεύουν τον χρόνο τους μεταξύ Βρετανίας και Πολωνίας. Φυσικά, μερικοί θα καταλήξουν να εγκατασταθούν, αλλά οι περισσότεροι δεν θα το κάνουν. Οι περισσότεροι μετανάστες θέλουν απλά να εργαστούν στο εξωτερικό για λίγο, να κερδίσουν αρκετά χρήματα για να αγοράσουν ένα σπίτι, ή να στήσουν μια επιχείρηση, πίσω στην πατρίδα τους.

Οι μελέτες δείχνουν, ότι οι περισσότεροι μετανάστες από χώρες μη μέλη της ΕΕ, έχουν παρόμοιες φιλοδοξίες. Αν μπορούσαν να πηγαينوέρχονται ελεύθερα, οι περισσότεροι θα το έκαναν μόνο προσωρινά. Αλλά κατά ένα διεστραμμένο τρόπο, οι έλεγχοι των συνόρων μας, καταλήγουν να κάνουν πολλούς να μείνουν για πάντα. Κοινωνιολογικές μελέτες επιβεβαιώνουν, αυτό που η λογική προτείνει: αν η διέλευση των συνόρων είναι πολύ δύσκολη, οι άνθρωποι που καταφέρνουν να περάσουν τείνουν να παραμείνουν περισσότερο, από ό,τι κανονικά θα ήθελαν. Ένας από τους κύριους λόγους για τους οποίους 4 εκατομμύρια «εργάτες-επισκέπτες», κατέληξαν να παραμείνουν στη Γερμανία, είναι ακριβώς επειδή η Δυτική Γερμανία έκλεισε τα σύνορά της το 1973. Πριν από τότε, οι περισσότεροι είχαν την τάση να επιστρέφουν στην πατρίδα τους.

Οι κυβερνήσεις πρέπει να ενθαρρύνουν την διεθνή κινητικότητα. Θα μπορούσαν να ωφεληθούν οι φτωχές χώρες, καθώς και οι πλούσιες χώρες. Ήδη, οι μετανάστες από φτωχές χώρες, που εργάζονται σε πλούσιες χώρες, στέλνουν στον τόπο τους πολύ περισσότερα - 300 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο επισήμως, ίσως και διπλάσια ανεπίσημα - από τη μίζερη βοήθεια των 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων, που τους δίνουν οι Δυτικές κυβερνήσεις. Αυτά τα εμβάσματα δεν δαπανώνται για όπλα, ούτε καταλήγουν σε ελβετικές τράπεζες, αλλά πηγαίνουν κατευθείαν στις τσέπες των ανθρώπων. Ξοδεύονται για τροφή, καθαρό νερό, και φάρμακα. Δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να παραμένουν στο σχολείο, χρηματοδοτούν μικρές επιχειρήσεις, και είναι επωφελή για την τοπική οικονομία. Γι' αυτό, όπως είναι άδικοι οι εμπορικοί φραγμοί της ΕΕ, που εμποδίζουν τους γεωργούς της Αφρικής να πωλούν τα προϊόντα τους στην Ευρώπη, το ίδιο άδικοι είναι και οι έλεγχοι της μετανάστευσης, που εμποδίζουν τους Αφρικανούς να πωλούν την εργασία τους εδώ. Επιπλέον, όταν οι μετανάστες επιστρέψουν στην πατρίδα τους, κουβαλούν μαζί τους νέες δεξιότητες, νέες ιδέες, και χρήματα για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, που μπορούν να

τονώσουν την τοπική οικονομία. Τα πρώτα ίντερνετ-καφέ της Αφρικής, ξεκίνησαν από μετανάστες που επέστρεψαν από την Ευρώπη.

Η Παγκόσμια Τράπεζα υπολογίζει, ότι σε χώρες όπου τα εμβάσματα αποτελούν ένα μεγάλο μερίδιο της οικονομίας (11% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο), έχει μειωθεί το ποσοστό φτώχειας κατά ένα τρίτο. Ακόμη και σε χώρες που λαμβάνουν σχετικά μικρό ποσό από εμβάσματα (2,2% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο), μπορεί να μειωθεί το ποσοστό φτώχειας κατά ένα πέμπτο περίπου. Δεδομένου ότι το πραγματικό ύψος των εμβασμάτων, είναι πολύ υψηλότερο από τα επίσημα στοιχεία, οι επιπτώσεις τους στη φτώχεια είναι πιθανό να είναι ακόμη μεγαλύτερες. Με το να διατηρούν τα παιδιά στο σχολείο, να πληρώνουν για ιατρικές επισκέψεις, και να χρηματοδοτούν νέες επιχειρήσεις, τα εμβάσματα ενισχύουν την οικονομική ανάπτυξη.

Ο John Kenneth Galbraith, δήλωσε «Η μετανάστευση είναι η αρχαιότερη δράση κατά της φτώχειας. Επιλέγει εκείνους που θέλουν βοήθεια πιο πολύ. Είναι καλό για τη χώρα στην οποία πηγαίνουν. Βοηθά να σπάσει το ισοζύγιο της φτώχειας στη χώρα από την οποία προέρχονται. Ποιά είναι η διαστροφή της ανθρώπινης ψυχής, που προκαλεί τους ανθρώπους να αντιστέκονται σε ένα τόσο προφανές καλό;» Ψυχολογικές μελέτες επιβεβαιώνουν, ότι η αντίθεση προς τη μετανάστευση, τείνει να προέρχεται από μια συναισθηματική αντιπάθεια κατά των αλλοδαπών.¹³ Ευφυείς αντίπαλοι της μετανάστευσης, κατασκευάζουν στη συνέχεια, μια επιμελημένη σειρά επιχειρημάτων, για να δικαιολογήσουν την προκατάληψή τους. Όταν οι μετανάστες είναι εκτός εργασίας, ζουν εις βάρος του κράτους πρόνοιας, και όταν εργάζονται, κλέβουν τις θέσεις εργασίας μας. Όταν είναι φτωχοί, κατεβάζουν το βιοτικό επίπεδο, και όταν είναι πλούσιοι, ανεβάζουν τις τιμές. Οι μετανάστες δεν μπορούν να κερδίσουν: είναι καταδικασμένοι είτε το κάνουν, είτε δεν το κάνουν. Αν και είναι σημαντικό να διασκεδαστούν οι φόβοι των ανθρώπων, και να ληφθούν υπόψη τα επιχειρήματά τους, είναι επίσης σημαντικό να τα αναγνωρίζουμε για αυτό που συχνά είναι: δικαιολόγηση της ξενοφοβίας.

Βεβαίως, ενώ η διαφορετικότητα είναι γενικά ένα καλό πράγμα, μπορεί επίσης να προκαλέσει προβλήματα. Μαθαίνοντας να ζούμε μαζί, μπορεί να είναι δύσκολο, και προκύπτουν προβλήματα. Αλλά οι κοινωνίες έχουν παλέψει με αυτά τα ζητήματα σε όλη την ιστορία. Δεν προκύπτουν μόνο λόγω της μετανάστευσης: Ισχύουν για κάθε άτομο και ομάδα, που πρέπει να βρουν μια θέση στην κοινωνία. Και αν η κοινωνία είναι αρκετά ευρεία ώστε να περιλαμβάνει μοναχές και τρανσέξουαλς, μαρξιστές και ελευθεριακούς, ριζοσπαστικούς οικολόγους και μάνατζερς ιδιωτικών κεφαλαίων, σίγουρα μπορεί να αγκαλιάσει τους μετανάστες επίσης.

Οι άνθρωποι δεν χρειάζεται να είναι όλοι όμοιοι, για να μπορούν να ζήσουν μαζί. Πρέπει απλά να σεβόμαστε τις βασικές αρχές, στις οποίες βασίζονται οι κοινωνίες μας: οι νόμοι γίνονται από τους ανθρώπους, όχι από τον Θεό. Οι άνθρωποι που κάνουν αυτούς τους νόμους, εκλέγονται. Η ικανότητά τους να νομοθετούν, περιορίζεται από ορισμένες

---

¹³ For instance, Pittinsky, T. L. / S. A. Rosenthal / R. M. Montoya (2007), Moving Beyond Tolerance: Allophilia Theory and Measurement, Presented to the Society for Personality and Social Psychology

θεμελιώδεις αρχές, όπως η ελευθερία στα πλαίσια του νόμου, η ισότητα ενώπιον του νόμου, και η ανοχή των διαφορών.

Αυτές δεν είναι "Γερμανικές αξίες", ή "Ευρωπαϊκές αξίες", είναι φιλελεύθερες. Είναι κοινές για πολλούς μη-Ευρωπαίους, και απορρίπτονται από κάποιους Ευρωπαίους, όπως η άκρα δεξιά. Και ενώ οι άνθρωποι δεν μπορούν να αναγκαστούν να πιστεύουν σ' αυτές τις αξίες, μπορούν να κληθούν να τηρήσουν το νόμο: ακόμη και εκείνοι που πιστεύουν ότι οι γυναίκες δεν είναι ίσες με τους άνδρες, πρέπει να τις αντιμετωπίζουν ως τέτοιες.

Φυσικά, όλες οι κοινωνίες υπολείπονται κατά πολύ των υψηλών ιδανικών της φιλελεύθερης δημοκρατίας - οι διακρίσεις είναι διαδεδομένες και η ανεκτικότητα περιορισμένη - αλλά εξακολουθούν να είναι τα πρότυπα που προσδοκούμε, και η βάση της ειρηνικής συνύπαρξής μας. Αλλά αν οι μετανάστες πρέπει να τηρούν τους κανόνες, πρέπει επίσης να επιδιωχθεί να αισθάνονται ευπρόσδεκτοι.

Δυστυχώς, η συζήτηση για τη μετανάστευση έχει ανακατευτεί με φόβους για τρομοκρατία. Φυσικά, είναι ανησυχητικό το γεγονός ότι ορισμένοι δυσαρεστημένοι νέοι, εκφράζουν την αλλοτρίωσή τους μέσω του εξτρεμισμού, και ότι μια μικρή μειοψηφία τους, πράγματι θέλουν να ανατινάξουν τους εαυτούς τους μαζί με άλλους ανθρώπους. Αλλά στιγματίζοντας τους μουσουλμάνους, επειδή μια μικρή μειοψηφία είναι τρομοκράτες, είναι άδικο και αντιπαραγωγικό. Χριστιανοί φονταμενταλιστές βάζουν βόμβες σε κλινικές αμβλώσεων στις ΗΠΑ. Ακροδεξιές παραστρατιωτικές ομάδες έβαλαν τις βόμβες της Οκλαχόμα. Ο IRA έβαζε βόμβες στην Αγγλία, όπως και η ομάδα Baader Meinhof. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της τρομοκρατίας του IRA, εμείς δεν αντιμετωπίζαμε όλο τον ιρλανδικό λαό ως πιθανή απειλή, και η Βρετανική κυβέρνηση συνέχισε να αφήνει τους Ιρλανδούς πολίτες να ταξιδεύουν ελεύθερα στη Βρετανία, χωρίς διαβατήριο. Οι κυβερνήσεις πρέπει να καταπολεμούν την τρομοκρατία μέσω μέτρων, όπως η αντικατασκοπεία και η επιτήρηση, που είναι στοχευμένα, αναλογικά, και αποτελεσματικά. Η επίθεση κατά της μετανάστευσης, δεν είναι τίποτε από αυτά.

Έχουμε κάθε συμφέρον να εκμεταλλευτούμε όσο γίνεται καλύτερα τη μετανάστευση, διότι σε τελική ανάλυση οι κυβερνήσεις δεν μπορούν να σταματήσουν τη μετακίνηση των ανθρώπων μέσω των συνόρων. Παρά τις προσπάθειες για την οικοδόμηση μιας Ευρώπης Φρούριο, πάνω από ένα εκατομμύριο ξένοι παρακάμπτουν τις άμυνές της, κάθε χρόνο. Ορισμένοι εισέρχονται κρυφά, ενώ οι περισσότεροι παραβιάζουν τις βίζες τους και στη συνέχεια εργάζονται παράνομα. Ενώ οι δρακόντειες πολιτικές συγκρατούν κάπως τη μετανάστευση, κυρίως τη μετατρέπουν σε λαθρομετανάστευση.

Αυτό δημιουργεί τεράστιο κόστος: μία ανθρωπιστική κρίση, με χιλιάδες να πεθαίνουν κάθε χρόνο, προσπαθώντας να φτάσουν στην Ευρώπη, και πολλοί άλλοι να συλλαμβάνονται. Μια ραγδαία αύξηση των εξόδων των διασυνοριακών ελέγχων και της γραφειοκρατίας. Μια ποινικοποιημένη βιομηχανία λαθρεμπορίου ανθρώπων. Μια διευρυνόμενη παραοικονομία, όπου οι παράνομοι μετανάστες είναι ευάλωτοι στην εκμετάλλευση, οι εργατικοί νόμοι παραβιάζονται και οι φόροι δεν καταβάλλονται. Μια υπονόμηση της πίστης στην κυβέρνηση, αφού οι πολιτικοί δεν μπορούν να τηρήσουν τις υποσχέσεις τους να ανακόψουν τη μετανάστευση. Μια διάβρωση της στάσης έναντι των μεταναστών, οι οποίοι θεωρούνται ως παραβάτες του νόμου και όχι σκληρά εργαζόμενοι και τολμώντες. Και η κακομεταχείριση

των προσφύγων, σε μια προσπάθεια για αποτροπή των ανθρώπων που θέλουν να έρθουν για εργασία να υποβάλουν αίτηση για άσυλο, δυσφημίζουν την δέσμευσή μας να βοηθήσουμε εκείνους που φεύγουν μακριά από τον τρόμο.

Τα προβλήματα αυτά συνήθως αποδίδονται σε μετανάστες, αλλά οφείλονται στους μεταναστευτικούς ελέγχους μας. Θα πρέπει να είναι προφανές, ακόμη και σε εκείνους που βλέπουν τους μετανάστες ως απειλή, ότι οι συνοριακοί έλεγχοί μας δεν είναι μόνο δαπανηροί και σκληροί, αλλά και αναποτελεσματικοί και αντιπαραγωγικοί. Αντί να προστατεύουν τους πολίτες, υπονομεύουν την έννομη τάξη, όπως ακριβώς μεγαλύτερη ζημιά έκανε η ποτοαπαγόρευση στην Αμερική, από ό,τι έχει κάνει ποτέ, η κατανάλωση αλκοόλ.

Αυτοί που ισχυρίζονται ότι η λήψη πιο αυστηρών μέτρων θα μπορούσε να σταματήσει τη μετανάστευση, πουλάνε ψεύτικες υποσχέσεις. Ακόμη και αν, με τεράστιο κόστος, η ΕΕ έχτιζε ένα τείχος κατά μήκος των ανατολικών τεράστιων συνόρων της, αν ανέπτυξε μια αρμάδα να περιπολεί τις νότιες ακτές της, αν έψαχνε εξονυχιστικά κάθε όχημα και σκάφος που φθάνει, αν αρνιόταν θεωρήσεις βίζας στους ανθρώπους από τις αναπτυσσόμενες χώρες συνολικά, και αν επέβαλε αυστηρό εσωτερικό έλεγχο σχετικά με το δικαίωμα των ανθρώπων να είναι στην χώρα, οι μετανάστες πάλι θα τα ξεπερνούσαν: πλαστά ή κλεμμένα έγγραφα, άνθρωποι που μεταφέρονται λαθραία, δωροδοκούμενοι υπάλληλοι. Αν συνεχίσουμε στον δρόμο αυτό, θα καταλήξουμε να γίνουμε ένα αστυνομικό κράτος. Ακόμη και τότε, τα σύνορά μας θα ήταν το ίδιο διαπερατά. Οι πολιτικοί πρέπει να έχουν το θάρρος να σταματήσουν να διεξάγουν έναν πόλεμο κατά της μετανάστευσης, που δε μπορεί να κερδηθεί, και να αντιμετωπίσουν τη μετανάστευση ως ευκαιρία.

Πιστεύω ότι τα σύνορά μας πρέπει να είναι ανοικτά. Αλλά αν αυτό δεν είναι πολιτικά αποδεκτό για τώρα, η Ευρώπη θα πρέπει τουλάχιστον να ανοίξει μια νομική οδό, για τους ανθρώπους από τις αναπτυσσόμενες χώρες, να έλθουν να εργαστούν εδώ. Με την πάροδο του χρόνου, ελπίζουμε, να μπορέσουμε να προχωρήσουμε σε μια θέση, όπου τα σύνορα να είναι εντελώς ανοικτά.

Το να πεισθούν οι σκεπτικιστές δεν θα είναι εύκολο. Γι' αυτό πιστεύω ότι το επιχείρημα για την ελεύθερη μετανάστευση πρέπει να τίθεται σε πολλά επίπεδα: Ως θέση αρχών: αυξάνει την ελευθερία και μειώνει την αδικία. Ως ανθρωπιστική θέση: βοηθά ανθρώπους πολύ φτωχότερους από εμάς. Ως οικονομική θέση: μας κάνει πιο πλούσιους. Ως μια ρεαλιστική θέση: είναι αναπόφευκτη, γι' αυτό είναι προς το συμφέρον όλων να πάρουμε ό,τι το καλύτερο από αυτή. Η ελεύθερη μετακίνηση, δεν είναι μόνο ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διεθνούς αλληλεγγύης, αλλά είναι προς συμφέρον μας.

Το άνοιγμα των συνόρων μας, μπορεί να φαίνεται μη ρεαλιστικό. Αλλά το ίδιο φαινόταν κάποτε, η κατάργηση της δουλείας, ή το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες. Η εκστρατεία για το δικαίωμα των ανθρώπων να μετακινούνται ελεύθερα, είναι ένας ευγενής σκοπός για την εποχή μας.

Για τον συγγραφέα

Ο Phillipe Legrain είναι δημοσιογράφος και συγγραφέας, με κύρια θεματολογία την παγκοσμιοποίηση, τη μετανάστευση, και τα Ευρωπαϊκά ζητήματα. Σπούδασε οικονομικά και πολιτική της παγκόσμιας οικονομίας, στο London School of Economics, και εργάστηκε στη συνέχεια, μεταξύ άλλων, για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Μετά το πρώτο βιβλίο του: Ανοιχτός Κόσμος: Η αλήθεια για την Παγκοσμιοποίηση (Open World: The Truth about Globalisation), δημοσίευσε το 2007 ένα ακόμη βιβλίο με τίτλο: Μετανάστες: Η χώρα σας τους χρειάζεται (Immigrants: Your country needs them).